

Első évi folyam.

18. szám.

Április 30. 1865.

A három testvér gyaloghidja.

(Salgóvidéki népmese.)

Hol volt, hol nem volt, az operenciás tengeren is tul volt, még az üveghegyeken is tul, volt egyszer egy ember, ennek volt három fia. De lelkem teremtette, szegény volt itt az ember mint csak a templom egere, megevő falatja se volt. Kerestet sehol se volt. Mit tegyenek hát itt, nem egyebet, hanem azt gondolják, hogy im az apjuk jó faragó ember, hát a házuk előtt a patakon gyaloghidat csinálnak, s vámat szednek, minden embertől egy forintot.

Hát a hogy első ízben is a legöregebb áll a vámon, jön nagy sebesen az uristen Péterrel s egyenest a hidnak tart. De bezzeg nem mehettek át, mert a legöregebb ott állt a szekercével, nem eresztette át, hiába reménykedett neki, hiába civódott az uristen, hogy őt ereszse át, majd megtanítja mesterségre. Le kellett biz itt mind a kettőjüknek tenni az egy-egy forintot; mindjárt volt 2 forintjuk.

Másnap a középsőn volt a sor. Ekkor is arra ment az ur isten Péterrel, de biz ő hiába reménykedett ennek is, nem eresztette át, nem ért neki az se semmit, hogy azzal biztatta, hogy majd megtanítja mesterségre. Le kellett biz itt most is tenni mind a kettőjüknek az egy-egy forintot, így lett nekik megint 2 forintjuk. Harmadik nap, lelkem, a harmadikra került a sor, s hogy im tudta a két bátya, hogy gyenge szívű az öcsésük, előre kifenték a baltát meg a szekercét, de meg is mondták neki:

Te bolond vagy, te gyenge vagy, te átereszted; de tudom istenem, hogy megkeserülöd, mert bizony

egy tapodtat nem sok, de még annyit se te teszesz többé, nem látod te többet a fényes napot.

Hát a mint ő ott áldogál a hidfőnél, itt jön meg az uristen Péterrel. Mindjárt rájok kiált a legkisebb fiú:

— Le az egy-egy forinttal, mert különben itt senki fia nem megy át.

De itt az uristen mindjárt azzal biztatta, hogy megtanítja mesterségre, s a mi legényünk de gondolkozásba is esett, hogy micsoda mesterség lesz az, aztán megkérdezgette, hogy micsoda mesterség az?

— No, feküdjél le a vízben a hasadra.

Lefeküdt, hát aranyhallá vált. Örült ennek a legkisebbik fiu, csak úgy uszkált a vízben fel alá.

— Ugy-e többet ér ez a mesterség egy forintnál?

— Többet bizony, édes öreg apám.

— No, most meg feküdjél le a jobb oldaladra.

Lefeküdt, hát aranynyullá vált. Örült ennek a fiu, csak úgy szaladozott hegyen, berken.

— Ugy-e többet ér ez is egy forintnál?

— Többet bizony, édes öreg apám.

— No, most meg még egy mesterségre tanítalak meg. Feküdjél le a bal oldaladra.

Lefeküdt, hát lett belőle arany szárnyú madár. Örült annak a fiu: most már a vízben, földön és a levegőben egyforma sebességgel mehetett.

— Ugy-e hogy többet ér a három mesterség annál a 2 váltó forintnál, de tán háromnál is, mert ezzel már megélhatsz!

— Annál is többet, édes öreg apám.

Azzal megköszönte szépen.

Ezalatt otthon a bátyjai a kést, szekercét, ha élesek voltak, de még hétszerte élelebre fenték. Mikor bement a házba a legkisebbik fiú, két bátyja már ott várta, elő is vették tüstént, a hogy belépett, de ő egy kis várakozást kért:

— Várjatok, majd lerakom a pénzt az asztalra.

Hát pedig ő azt nézte, merre van egy kis rész? Jó szerencséjére egy ablaktábla ki volt törve, ő hát kapja magát, hirtelen aranymadárrá változik, azzal iszkiri, — elillant a fiu.

Aranymadár képében elszállt nagy messze országnak, világnak; hát egyszer egy város végén egy kocsmát pillant meg. Jól van, emberré változik, avval bemegy. Hozat magának egy itce bort, azután kérdezősködik, nem kaphatna-e ő szolgálatot ott a városban.

— Dehogy nem, jó barátom; a királynak épen tegnapelőtt halt meg a parádés kocsisa, aztán még nem fogadtak a helyére; ha akard, akár fel is vezetlek.

Fel is vezette a kocsmáros a legkisebbik fiút a királyhoz, a ki tüstént megfogadta. De egy pár hét mulva azt mondja egyszer neki a király:

— Készülj, elmegyünk a hadra.

Jól van, el is indulnak ők; 7 esztendeig mentek mindig, mégis csak a hetediknek a végén értek el oda, a hová kellett.

De lelkem teremtette, nagy itt a baj, a király minden fegyverét otthon hagyta, nem volt nála csak egy pálcika. Mindjárt is kihirdeti, hogy az a legény, a ki neki puskáját, kardját elhozza másnap viradtára, az a lányát s fele királyságát kapja jutalmul.

A király parádés kocsisa nem szól semmit, hanem kapja magát, kivezet az istállóból egy hitvány szürke lovat. Útnak indult ő ezen, de mihelyest a városból kiért, ott volt egy cserje, ott kötötte meg egy fához a szürkét. De egy vén, fekete, fogatlan katona szemmel tartotta, mindenütt utána kullogott, azt is látta, mikor a lovat a fához kötötte, maga meg aranymadárrá változott.

— Jól van, gondolta a vén katona magában.

A legkisebbik fiu, már mint a király parádés kocsisa, aranymadár képében szállt nagy sebesen, mikor pedig a szállást megunta, nyüllá változott, a hol meg vizet ért, hallá. Olyan iziben haladt, hogy esti 10 órára a király rezidenciájának az udvarán szállt le aranymadár képében, azután emberré változott. Hogy im bemegy a szobába, a királyné és a királykisasszony ekkor kezdtek a vacsorához. Kettőre volt terítve. De a hogy ő belépett, mindjárt teremődött ott neki is az asztalon tányér, ka-

nál, kés, villa, mind csupa szinaranyból, az asztal mellé bársony karszék ugrik oda.

— Tán valami baj ért benneteket, szólítja meg a királyné, hogy 7 esztendő elteltével csak egy-magad térsz vissza?

— Nem egyéb biz ott felséges asszonyom, hanem a hogy a 7-ik esztendőre oda értünk, a hova kellett mennünk, a felséges király akkor vette csak észre, hogy se kardja, se puskája nincsen nála. Én még 6 órakor ott voltam, most meg itt vagyok, mert az volt a mondása, hogy a ki neki a kardját, puskáját holnap viradtára oda teremti, annak fele királyságát és szép lányát adja oda feleségül.— Ettek, ittak, a mit szemök szájak kívánt, s mikor mindnyájan jóllaktak, a királyné a benyilóba ment s lefeküdt, a királykisasszony pedig édesatyjának a parádés kocsisával ott maradt, tréfálózta, bolondozta, játszottak egész késő éjfélig. De ekkor már nem állhatta a királykisasszony, hogy meg ne kérdezze, hogy mint ért el olyan messze földről oly kis idő alatt.

— Lásd édes szívem, szép szerelmem, nem egyébkint, hanem mesterséggel jutottam én e ennyi földre.

Erre a szóra olyan szép arany szárnyú madárrá változott, hogy a nagy csillogástól a gyertyavilág is alig látszott.

— Vágj el a farkam hegyéből egy darabkát, hátha még szükség lesz rá.

Jól van lelkem, a királykisasszony elvágott az aranymadár gyönyörűséges farkából s eltette egy zacskóba.

Aztán átváltozott aranynyüllá, szaladozott, futkosott a falon fel s le.

— Vágj el édes szívem, szép szerelmem a farkamból egy darabot, hátha még szükség lesz rá.

Jól van lelkem, itt elvág a királykisasszony a nyul farkából egy darabot. No, de nincs is a nyulnak azóta farka, mert a királykisasszony a zacskóba tette.

Erre meg átváltozott aranyhalacsává s ugy uszkált a pohárban.

— Édes lelkem, szép szerelmem, végy ki csak egyet a pénzből, hátha még szükség lesz rá.

No jól van, a királykisasszony kivett egyet a pénzből, s betette a zacskóba. Azután meg egy gyűrűt, jelenségül a legénynek.

A király kocsisa olyan jól elmulatott a királykisasszonnyal, hogy már hajnalra szólt a kakas, akkor indult el. No de semmi az, napserkentére ott volt ő már a cserjében. De a mint ott oldozgatja a fától a szürkét, oda lopózik szép esendesen a vén, fekete, fogatlan katona, kirántja a kard-

ját, azzal: smikk, elnyikkantja a fejét; azzal elveszi a vén katona a király kardját puskáját.

Megvolt a had, elmulik a háboru. Mig hazaeérnek megint belekerül 7 esztendő. Kérdezgeti a

királyné és a királykisasszony: hol van a király parádés kocsisa? de biz annak hirmondója se volt.

(Vége következik.)

Közli: **Kún Barna.**

R o m o k.

Romok . . . setét, nehéz romok!
Fölöttetek leborulok
Árva fűzkint mély vadonba',
Gyötrelemmel, halk jajongva. —

Itt a tornác, árnyas fákkal,
Lombjai közt száz madárdal;
Ajtaján a bőség szarvát
Legvidámabb szüzek tartják.

Ott a csarnok, hol a gyermek,
Hol az ifju hön szendergett;
Hol a férfi büszkén jára —
Szót idézvének ajakára.

Itt egy sarok, hitünk szobra,
Odatéve századokra;
Ott egy oszlop fönén égnek,
Hirdetője erejének.

Oda festve szent falára
Megdiesöült hősök árnya,
Szemeikből a jelennek
Diadalmas mult jelen meg. —

Itt van minden . . . s minden — romba'!
Darabokra széttiporva;
Koronáján oszlopának
Megalázók tombolának!!

Kong a csarnok! . . . Büszke szobra
Kihajítva utcsaporba;
Száradt fain tornácának
Madarak is némán szállnak.

Rom kívülről, oh rom benn is,
Tetejében, ide lemm is;
Kipusztult ház, mit éjenkint
Látogatok kísértetkint. . .

S mikre annyi könyem hullott:
Romjaira leborulok:
Eltakarnám mély — setéten,
Hogy ne lássa nemzedékem!

Tóth Endre.

Uj-Yorkból Uj-Granadába.

(Folytatás.)

Az egész vasút természetesen semmi, vagy fellette kevés történeti ponton vezeti át az utast, kivéve tán azon pontokat, melyek a vasut készitési történetére vonatkoznak. Mindamellet őserdőkön, bámulatra gerjesztő rengetegeken, képzelhetlen vad és festői hegyvölgyeken, regényes folyók mellett, robogó és zuhogó patakok partjain, gazdag lapályok és buja ültetvények közt vonulván nagy része át, a figyelmes utasnak elég alkalmat nyújt, hogy megismerje a tropikus növényéletet, s csudálkozva bámulja a természet óriási teremő erejét, mely a világ egyetlen pontján sem nagyszerűbb!

Noha éghajlat tekintetében örökös nyár uralg itten, mégis a nyár és tél képviselve van némileg a száraz és esős évszakok által, melyek a növényzet színezetére örökösön új és új változatokat ruháznak, melyek közül lehetlen lenne meghatározni, melyik szebb és bájolóbb. Májustól októberig csaknem mindennap néhány oly óra is létezik, mikor a nap derűlten süt, s egyetlen egy fellegolt

sem látható az égbolton, noha az esős évszak alatt az is megtörténik, hogy néhány napig szakadatlanul esik az eső, és sokszor olyannyira, mintha csak hordókból vagy kádakból öntené valaki hegyibénk. Ily esőkről csak az európai felhőszakadás adhat némi fogalmat, s ilyenkor aztán az egész vidék napokig úgy el van árasztva, hogy néhol tengerhez hasonlít. De ezen egész évszak alatt a rengetegeket aztán oly igéző, oly gyönyörű s változatos zöldbe burkolvák, s a legnagyobb erdei fák is oly pompás és nagyszerű virágokkal ékesítvők, melyek leírhatlan benyomást gyakorolnak minden vándorra, különösen a miriádnyi futó és koldusnővények ékes virágjaikkal. A száraz évszak alatt, mely október-april közt létezik, csak ritkán esik az átvonuló futó eső, és sokszor megtörténik, hogy egész hónapon át egy csepp sem esik. Azonban a növényzet ilyenkor sem érdektelen, sőt tán épen oly érdekes mint az esős évszak alatt, mert noha sok növény egészen elveszti zöld mezét, más

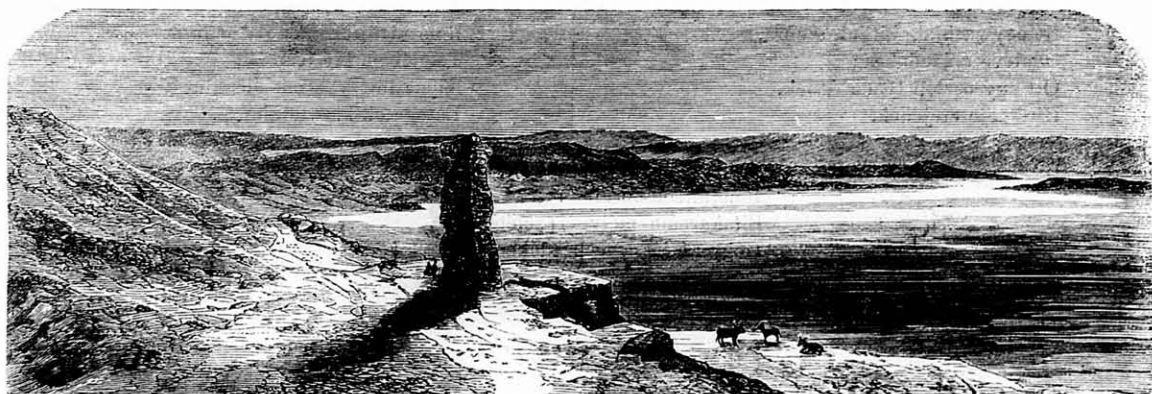
növények változatos színe s a közben-közben elszórt pálmák és musák haragos zöldje oly kedves színvegyületet mutat fel, mely felette vonzó; azonkívül a száraz évszak alatt ezer és ezer növény virágzik, melyeket különben nem láthatni, különösen a sokféle passiflórák, akáciák, stb.

A növényzet mellett csaknem minden lépten geológiai és állatéleti meglepetésben is részesülhet az utas, ha figyelemmel jár-kel. Amerikai, angol és német természetbuvárok sokszor fordultak már itten meg, de egyáltalán csak átvonulólag, az éghajlat egészségtelen minősége miatt nem tartózkodhatván itten hosszab ideig, s így el lehet bizvást mondani, hogy a világ ezen része — noha a legjártabb országutak egyike — még csaknem egészen ismeretlen természettudományi tekintetben.

Mint már azelőtt mondtam, a vasut kiindulván Aspinvallból, a szigeten keresztülrobog, s egy hosszu töltésen vezet át a vonatot a szárazföldre,

sós vizek párkányán és szigetein tenyészik. Ágai magasra emelkednek fel, azután súlyaik miatt lehajolnak a vízbe vagy berekbe, ismét gyökeret vernek, s új ágakat eresztenek fel. Ily mangrove-sűrűség aztán természetesen oly gátakat képez sokhelyütt, hogy bensejébe jutni teljes lehetetlenség, hacsak lépésről lépésre baltával, vagy karddal az ember ki nem irtja. Egyik különösségük e helyütt, hogy vízben fészkelő ágaik teledestele rakvák kagylókkal, különösen osztrigákkal, s mikor az apály ideje bekövetkezik, mindezen állatmilliók szárazon vannak, s a dagály-apály ideje közt könnyen kézrekeríthetők a nélkül, hogy kezünket értők vízbe merítők.

Mintegy 2 mérfölddel odébb a vasut *Mounthope*, vagyis Reményhalma nevű állomáshoz érkezik, hol az aspinwalli lakosok gyönyörű temetője létezik, s hova a holtakat természetesen vasuton szállítják. A vidék itten különösen regényes, s a nö-

A Duna Traján hídjánál. (L. szövegét a 280. lapon.)

hol sok mértföldön át ismét berkeken és ingoványokon halad át. Néhol a berkek nagy tavakat képeznek, melyek minden irányban apró szigetekkel rakvák meg, s épen úgy tűnnek fel, mint smaragdszemek egy fényes nagy tükörlapon. A merre csak part, vagy egyáltalán föld szemlélhető, mindenütt sűrű *mangrove* növényzet tűnik fel, mely mélyen fészkel a víz tükrében. A háttérben mindenütt rengeteg erdőség látható, fel egész a hegyek tetejéig, melyek minden oldalról amphitheátrális modorban emelkednek fel a magasba. Mindezen vizek az alligátorok, krokodilok, különféle teknősbékák, tapirok, szarvas vizigyíkok, és számtalan más — nagyrészt még ismeretlen — állatokon kívül, egy különös halmemmel bővelkednek, mely alakzatára nézve hasonló a kárászhoz, de gyönyörű zománczott színekkel látva el, s melyet a benszülöttek „*flores de mar*“, tengeri virágok néven ismernek.

A mangrove felette különös növény s leginkább

vénnyezet valóban mindent felülmul, mit csak egy rajongó vándor képzelete teremthet. Mindezen növényzet madarak millióinak lakása, melyek közt sok gyönyörű tollazatu szemlélhető, mások ismét remek énekesek, s különösen reggel és alkonyatkor az egész természet élni látszik repdesésök és énekeik következtében. A rigók éneke, helylyelközzel vegyítve a galambok bus turbékolásával, a szarkák csörgése, a hollófélék káromgása, s aztán a papagályok fülsértő rikácsolása, és a borsmadarak contrabassója — olyannyira különös hangversenyt képez, miként még a természetbuvár is elvadul hallására. Az ember épen úgy érzi magát, mint Meyerbeer zenéjénél, hol azt gondoljuk, ismeretes dallamokat hallunk, míg mikor ezen hitben csaknem megerősödtünk, valamely egyáltalán váratlan hang esik a többi közé, s oly súlylaly, mint legalább is egy — mennykőcsapás, s egész teoriánkat egyszerre felzavarja. — — —

A Toucan, vagyis borsmadár különféle faja él

e vidéken, melyek megkülönböztető jellege az óriási fűrészszegélyű csőr, melylyel rendszeren mint valami éles fogóval lecsiptetik a magvakat és hüvelyeket, aztán felhajítják, s estében öblös toraikba kapják, épen mint némely ebek a kenyérszelettel tenni szoktak. Az első spanyol papok azonban, kik a hódítókkal ide érkeztek, ezen különös műtéből azt álmodták ki, hogy a Toucan ilyenkor keresztet vet csőrével, s a madarat a locais szentek közé sorozták rögtön, s *Dios te de**) névvel nevezték el; s ezen körülmény vagyis ezen

látókört. Az árkon túl az őserdőség emelkedik fel magas pompájában, melyet leirni természetesen neveltség lenne s merő tinta- és papirvesztegetés. Óriás pálmák, csüggő skarlát, piros és fehér virágcsokrokkal, s különféle nagyságu és színű gyümölcsökkel; több mint 200 láb magasságra feltornyosodó cédrusok és *espabé*-fák, melyeknek a magasból kinyuló ágaik a vasut fölött egyesülnek, s törzseik különféle virágu tolvajnövényekkel és kúszókkal ékesítvék. Mindezt természetesen csak általános értelemben mondhatni, mert hisz az egész

Az *aspincalli casut*. (Rajz. Marstoni Antal.)

reveláció következtében még ma is nagy beesben tartatnak a csúnya madarak az együgyű bensülöttek által.

Elhagyva Mount-hopét, az ut mellett mindenütt árok látható, hogy a Cordillerák esővize el ne mossa a vasutat. Az árokban mindig létezik víz, s e miatt liliomok és más gyönyörű vízi növények csudás szépségű változatosságban szemlélhetők itt mindenkor, s kedves illattal árasztják el az egész

rengeteg úgy összevissza van fonva és növe, hogy a szem külső, falazathoz hasonló szélein nem hathat át, s az egész rengeteg jobban mondható *egy* növénynek, mint erdőnek. A parasyth-növények sokasága és kifejltsége valóban figyelemre méltó; csaknem minden fa, minden fű és minden iszalag ezen piócák karjai közt kénytelen élni, melyek közül számtalan faj oly hatalomra éleszti magát áldozata nedvéből, miként nagyobbra nő mint az óriási fa, melyre felkapaszkodott. Sok helyütt láthatni, a mint ily növény eredetileg valamely óriási

*) Isten küldötte, vagy Isten adta.

fa törzsébe vagyis kérgébe fészkelte magát, minek következtében a fa idővel elhalt; de a parasyth hatalomra emelkedvén, megmaradt, s épen oly magasan pompázik s épen oly alakzatban ma is, mint mikor a fa élt és állott. Ezen növények közül sokan gyönyörű szinezetűek, különös alkatúsuak, s rendkívül illatos virágokkal látvák el. Különösen egyik, mely rendszeren madarak által rakatik le magas fák magas ágai közé, honnét aztán a növény hosszú ágakat ereszt le egészen a földre, és sok fának csaknem szomorúfűzféle alakzatot ad. A rothadt fatörzsek mindig telve láthatók ilyféle *Orchideák* ezreivel, s különféle levelek, virágaik, és szálakban vagy ágakban lecsüggő ágaik felette emelik a rengeteg növényzete változatoságát. Minden lépten, a mint tovább hala-

dunk, új meg új, dusabb és gazdagabb, pompásabb és nagyobb szerű növényélet tárul elénk, úgy hogy csakhamar csudálkozás és bámulat az egyedüli benyomás, mit érezünk; míg néhány perc múlva a hasonnevű folyóra épített *Mindè* állomáshoz érkezünk, hol tetemes mennyiségű föld van már művelés alatt, leginkább pizángok, kukorica, és cukornáddal beültetve.

Ezen állomásnál kezdődik egy nagy kiterjedésű olajpálma-rengeteg, s itt megjegyezzük, hogy ezen állomáson gyűjtötte a nagyhirű orosz tudós, gróf Motchulsky nagyszerű rovargyűjteményét, s ugyaninnét szállított egy belga természettudós — nevét elfeledtem — Brüsszelbe 28 féle pálmát.

(Folyt. köv.)

Xántus János.

A n y a i s z e r e t e t .

Szegény állat, szegény Bodri,
Istenadta pára!
Hogy nyöszörög, hogy sír, hogy ri
A szilaj Tarnára!

Bevetették kilenc kölykét
Tarna fenekére,
Bele is fült, bele ölték,
Mig a parthoz ére. —

Kilenc kölyök édes anyja,
Ne vonits, jó állat!
A torony kis, bús harangja
Jobban sír tenálad.

Oda nézz: ott asszonyt visznek
Gyászos vesztőhelyre, —
A ki édes gyermekének
A nyakát tekerte!

Kökény.

K u p e c z k y J á n o s .

1667—1740.

(Vége.)

Németországon Kupeczky nevével a műárosoknál gyakran találkozunk. Ott nevét az előtte s utána élt nagyobb művészek emlékezete jóformán elhomályosította. Kupeczky, kit életében a sok német fejedelmen kívül a bécsi és szent-péter zári, az angol s a dán udvarok állandóul megnyerni akartak, de az egyéni függetlenséget minden egyénnél többre becsülő szilárdsága mellett megnyerni nem tudtak, ki által kora legnevezetesebb férfiai s uralkodói magukat vetélkedve lefestették, hirnevében most meglehetősen alászállt Németországban; mert ott a XVIII. század művei nem igen kerestetnek.

Kupeczky műhagyatékából Frigyes brandenburg-kulmbachi örgróf 29 darabot 16,000 frton vásárolt meg. És csak nem régen Norinbergában bizonyos Forster-család hagyatékában több darab Kupeczky-festmény nyilvános árverés útján eladtván, Lempertz, kölni műáros birtokába jutott, ki azokon már tuladott. Norinbergában azonban, hol a művész haláláig összesen mintegy 20 évig la-

kott, Kupeczky kezétől festett képek eladásra kitéve gyakran találtatnak,*) mire is műszerető honfitársaimat figyelmeztetni már csak azért is jónak találok, hogy Kupeczky műveit megszerezni, s így honi legnagyobb művészeink egyikét, művei által legalább utólag meghonosítani igyekezzenek.

Részemről tehetségemhez képest e törekvésben nem maradok hátra, s Zürichben lakozó derék hazánkfia, Hirschler Zsigmond építész ur közbenjárása által közelebbről egy festményt szereztem Kupeczky kezétől, mely a nagy művész hagyatékának legértékesebb darabjai közé tartozik.

Kupeczky monumentális festészettel, mely az ő idejében feledve volt, nem foglalkozott; de a tájfestészetet, mely az ő korában nagyon divatozott, szintén gyakorolta, mint erről hátrahagyott műveinek lajstroma kezeskedik, melyben két tájképe

*) Mindezeket a norinbergi germán muzeum igazgatójának, von Eye A. urnak becses közleményei után említem.

van följegyezve. A tájfestészetet azonban csak mellékesen üzte, s ezen szakmához tartozó művei Tizian hasonló műveinél még ritkábbak. Az ő főszakmája a történelmi festészet volt, és mint ilyen példánymestere, Rembrandt modorában az arcfestészetet is mesterileg kezelte. Kupeczky tehát kitünő történelmi s arcfestész volt, és szembetűnő, hogy ez utóbbi művei közt saját arcképe oly gyakran fordul elő.

A halála után hátramaradt művek lajstromában, melynek elkészítését, a darabok megbecsülését, s eladását barátjára Füeszli János Gáspárra bízta, a 23 darab festmény közt önmaga s családja 8 darabon van festve, s önkezű arcképével a bécs-belvederei, drezdai, berlini és stuttgarti képtárakba is találkozzunk.

Az általam megvett mű becsét azon körülmény, hogy Kupeczky történelmi darabjaihoz tartozik, nagy mértékben növeli. Történelmi festményt Kupeczky esetétől Németország nyilvános képtárai közül csak a berlini királyi képtárban láthatni.

Az érintett Kupeczky-kép 3' 4" magas és 3' széles vászonra festve Dávidot $\frac{2}{3}$ életnagyságban térdig, Goliát fejével ábrázolja. Az erőteljesen mintázott barna ifju, ki óriás ellenségével szemben, ha nem is közvetlen birkozásra, de parittyájának ügyes s erőteljes sujtására képesítve volt, kivívott győzelme után ellene halálsápadt fejét bal kezében hajánál fogva magasban tartja, s a főt jobb kezével alól istápolja. Dávid jobb vállán át visszatekint, míg a főt előre mutatja. Az ifju vidám pillantása, az élettelen körül leomló véreseppék, s az ifju jobb karján: körültekerve látszó parittyá kétségtelessé teszik, hogy az ifju győzelme első mámorában van festve. Dávid arca alapvonalában Kupeczkyhoz, de még inkább korán elhunyt fia arcához hasonlít, mi nemcsak a mű valóságának egyik bizonyítékát képezi, hanem azt tünteti fel, hogy Giorgione példája szerint önmagát, vagy fiát Dávid alakjában festette. Öltözéke az ifjunak chlamis-szerű kék lepelből áll, mely a derékhoz halványan veres övvel van megerősítve, azonban a csak keveset látszó fehér inggel együtt az ifju válláról rendezetlenül lecsuszva ennek nyakát, jobb vállát, mellét, jobb karját, s így erőteljes testalkata nagy részét meztelenül látni engedi. A nadrág sárgás színt mutat. A háttér jobbról szabad, de a bal oldalon, hova Dávid visszatekint, az építészeti részletekből egy tört köoszlop, alkalmasint a megtört óriás jelképe, s azután ennek sárga ércmarkolatú egyenes kardja látszanak.

Kupeczky helyesen mintázott, és hibátlanul

rajzolt. A természetet utánozta, s Dávidban a való természetet, úgy a mint szemei előtt volt, minden eszményítés nélkül festette. Színezése erőyes, az árny és világos részek felosztása mesteri. Sajnálni kell azonban, hogy az árnyrészek nagyon megsötétedtek.

Kupeczky a művészet remek földén, Olaszországban 22 évet töltött. Élete legszebb korszakát Velencében s azután Rómában és Bolognában töltötte, hol Tizian, Rafael, Michelangelo, Reni művei s a nemes antik példányai szemei előtt naponta feltűntek. Füeszli szerint Kupeczky a római iskola művészeinél azon édesgetőt, melyet lelke óhajtott, a színezést föl nem találta. Észlelé, hogy a körvonalozásban való szorgalmas vetélkedés ezeknek a színezésre gondolkozni időt nem enged, és azt hívé: hogy Tizian, Correggio, Guido Reni, s Carravaggio inkább előképei lehetnek. Ezekhez tartotta tehát magát, s oly szépség után törekedett, mely mindenkinek tetszék, s a szakértőt elragadá.

Füeszli e véleménye szerint Kupeczky színezésben és irányban is egymástól igen eltérő mestereket állított volna fel előpéldányul. Carravaggio modora ugyanis szintugy különbözik, mint Tiziané, Reni modorától, azért legyen szabad kételkedni, hogy az öntudatos művész ily eltérő előképek után indult volna.

Kupeczky Rómában időzése alatt Carlo Lotti modorában festett művei által már ifju korában figyelmet gerjesztett, azonban ha megengedhető is az, hogy az olasz remek mestereket, kik ideiglenes tartozkodási helyén előtte feltűntek, szorgalmasan tanulmányozá, utóvégre előpéldáit kora felfogása szerint még is nem ezek köréből választá. Kupeczkyre nézve az olasz művészek közül véleményem szerint a naturalistikus Carravaggio, s a hollandi nagy mester, Rembrandt leginkább voltak hatással s ezek mellett főkép a természet volt azon mester, ki művészetének irányát végkép megszabta.

Dávid a nagyhirű francia festész tanítványát Róbert Lipótot, tanulmányai folytatása végett Olaszországba tett útja előtt két oktatóval bocsájtotta el magától, melyeknek egyike következő volt: „A természet az egyetlen mester, kit tévedés félelme nélkül követni lehet.“ Dávidnak ez oktatása sokkal későbbi, mert a jelen században történt, a művészetben azonban csilhatlan axiómáként régóta fennáll. Kupeczky már jóval előbb e tant követé. Iránya tisztán naturalistikus. Rembrandt követői közt őt kitünő hely illeti.

Legyen szabad jelen cikkemet egy kéréssel fejeznem be.

Kupeczky életére, s műveire vonatkozó adatok

egybegyűjtésével lévén elfoglalva, mindazon honfiakat, kik a nevezett művész életére vonatkozó adatoknak tudomásában, vagy valamely művének birtokában vannak, tisztelettel fölkérem, hogy er-

ről „Buziás-fürdő“ lakhelyemre irandó levél által értesíteni szíveskedjenek *).

Ormós Zsigmond.

Aldunai képek.

VII.

(Egy szó Mehádiáról. — Az oláh határ. — A Vas-kapu. — Széchenyi István terve. — Csatorna s biztos folyam helyett országút. — Turnu-Szeverin római tornya. — Traján hidjának oszlopai.)

Orsovához nem messze van a mehádiai fürdő, s a Dunán fel vagy lefelé siető gőzös minden héten többször szokott magával betegeket vagy utazókat hozni, kik Mehádia kilenc forrásánál üdülést

lantja meg az útas első izben Rumania földjét, midőn egyszerre csak a Vas-kapu közepére jut.

Ime itt van hát ama hírhedett szoros, a hajósok hajdani rettenete. Az Orsova fölött levő dunai

A Duna esése a Vas-kapunál.

vagy szórakozást keresnek. Mehádia a Kárpátok egyik legdélibb ágzatának regényes völgyében, a Cserna partjain fekszik. De hagyjuk ezen, bár nagyon híres, de nagyon ismert s már a rómaiak idejében is használt fürdőt s folytassuk utunkat tovább a Duna mentében.

Orsovától Gyurgyevóig az úgynevezett gyors gőzösen huszonnégy óráig tart az út, azonban a rendes hajón, mely minden állomáson megpihen, valamivel hosszabb időre nyúlik.

Alig hagyja el az utas Orsovát, midőn a Csernának a Dunába szakadásához ér, mely kedves folyócska a Kárpátok vadregényes völgyein, sziklamederben fut végig, mielőtt átlátszó tiszta hullámaikat a Duna sárgás vizébe ömlesztené, s alig pil-

szoros semmi sem volt azon veszedelmes szirtkekhez képest, melyek közt a Vas-kapunál kellett ke-

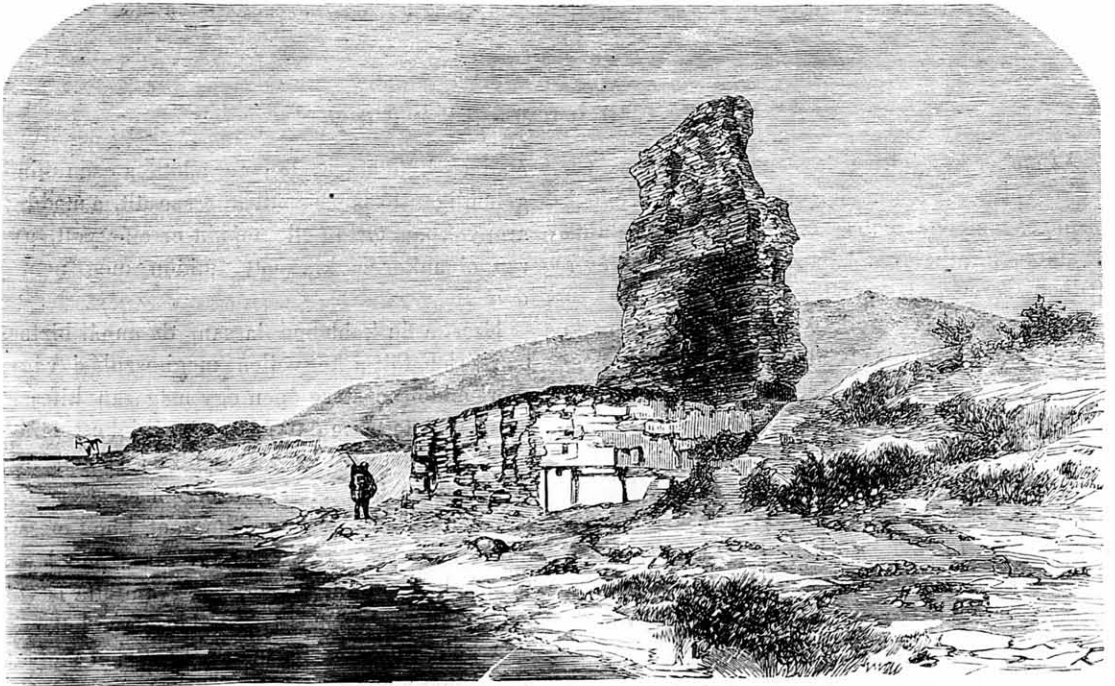
*) Midőn derék festész-hazánkfiának életrajzát ezennel befejezőleg adjuk, festményeit illetőleg pótláskép szívesen közöljük tisztelendő Vass József urnak hozzáunk intézett azon figyelmeztetését, miszerint említett festész-hazánkfiától készített, I. Rákóczy Ferencet ábrázoló arckép szemlélhető a nagy-szebeni b. Bruckenthal Sámuel-féle képtárban, melyre vonatkozólag Kazinczy Ferencnél (Utazásai. Budán, 1839. Sr. 253, 254. ll.) ez olvasható: „Rosz helytt áll, és a hátúlsó szobákban, az idősb Rákóczy Ferenc portréja is, Kupeczktyól. A darab már az által is érdemlé a díszes és jobb fényű helyt, mert magyar dolgozása. A hősnek épen nem született quasi-fejedelem páncélba öltözzék; vállán kacagán van elvetve, nem — kevesebbet mondó hercegi bíbor; jobbja markolá a török nyelvű kardot, s azt félig kirántotta. Haja a két homlokszög közt beretvált; akkor úgy hordák; lehúzott szemöldje elfedi

resztül surranni; ma azonban már hiába forrongnak, morognak s csésükben hiába tajtékzanak a fejedelmi folyam hullámai, mert ez most már alig izgatja fel az utas kíváncsiságát, ki mintegy gúnyosan mosolyog tehetetlen dühén, midőn a hajó mellvédjén alátekint a zúgó habokba. Az erejében bizó és újabbkori kormányában megnyugodó gőzös sietség, de egyszerismind vonakodás nélkül siklik a neki nem ártható haragos elemen keresztül, s gunyosan füttyönget gőzcsapján át, mit a mindkét parton elszórt barlangok ezerszeresen viszhangoztatnak, úgy hogy az öreg Isternek e meggyaláztatás miatti boszújában legbensőbb rejtékig meg kell reszketnie.

A Vas-kaput leghivebben maga elé rajzolhatja

mindkét oldalról roppant nagy szikladarabok hullottak a folyam medrébe, melyek ott saját sulyk következtében megfenekelvén, egyenlőtlen, de gí-gászok által készültnek látszó kövezetet képeznek. Az egymástól elvált sziklafalak magassága kétszer akkora lehet mint egymástól való távolságuk, és sekély vizálláskor még most is jól láthatni azon szirtek hegyeit, melyek a folyam víztömegét továbbfutásukban föltartóztatva, forrongásba hozzák, s melyek a víz fölszine alá rejtőzve, még ma is veszélyeztetik némely időszakban a biztos hajózást.

Nagy Széchenyink jól tudta, hogy korunkban a mérnöki tudomány a vasutak készítésénél még ennél hatalmasabb akadályokat is képes elhárítani, s azért az ő terve szerint vagy végképen ki

Traján hidjának oszlopa a Duna b. partján.

az olvasó, ha meglehetősen hosszáságu szirthegek közt egy óriási szakadást képzel, melynek falairól

vad tekintetét; ajkai keble dühét harapdálják. — A kép megjelent részben is, Westermayer által, s Arturiánál Bécsben lárom forintot árultatik. Hogy a tej Rákóczyé, bizonyítja Kupeczkynek egy más darabja, hánytott munkában. Ezekhez a figyelmeztető, tő Vass József ur még azt adja, hogy Erdélyben töltött kilenc esztendeje folytán a Westermayer-féle rézmetszvénynek számos példányait látta, többnyire kiszínezve, családi körökben s közhelyeken. E jegyzetek közlöje különösen sajnálja, hogy midőn 1855-ben, aug. 21-kén a b. Bruckenthal féle nagyszabeni muzeumot meglátogatta, Rákóczy Ferencnek Kupeczky által készített s Kazinczy Ferenc által részletesen ösmertetett arcképére kellő figyelmet nem fordított, valamint arra sem, vajjon említett festésűnknek egy más darabja ugyanott szemlélhető e s szintén I. Rákóczy Ferencet vagy más valakit állít-e az szemlélet elé? Szerk.

kellett volna pusztítani a Dunának a kereskedést elnyeléssel fenyegető, szirtfogakkal megrakott száját, vagy mintegy három mértföld hosszáságu esatorna ásása lett volna szükséges; de e tervek kivitele Széchenyi lángeszén kívül még két állam beleegyezése és segédkezésétől is függött, s ő sem beleegyezést, sem segédkezet nem birt kivívni, csak azt, hogy az orsovai ut tovább épülhessen. Így a Vas-kapu most olyan kapu, mely se bezárva, se kinyitva nincsen egészen.

Ha nem vesszük itt számba a rejtett szirtket s a folyam zúgó esését, a Vas-kapu se nem oly szép, se nem oly nagyszerű, mint az Orsova fölött levő dunai szoros. Mintegy órajársnyi távolság után a folyam szélesebbé válik, fenyegető szirtjei mind

ritkábban mutatkoznak s már Turnu-Severinnél agyagos, meneteles partjai alig magasabbak egy ölnyinél, sőt a szerb oldalon ennyire sem emelkednek.

Turnu-Severin ódon neve dacára nagyon új eredetű és építésű városka, mert első házai körülbelül 1840-ben tünedeztek elé. Lakosainak száma ma három ezernél több s ezek meglehetősen kereskedést űznek. Turnu-Severin nevezetes halászatáról s kaviár-készítéséről, de leginkább a gőzös állomásához közel, a nyilvános kertben látható, omladozott állapotba jutott tornyáról, melytől nevét is kölcsönzé.

E torony építését némely író Alexand. Severusnak tulajdonítja, azonban hibásan, mert azt Philip-

pus uralkodása alatt 240 táján, Severinus, Moesia kormányzója emelteté.

Turnu-Severintől mintegy husz percnyi távolságra láthatni Traján híres hidja maradványait, melyek a folyam közepén haladó hajóról nézetvén, a partok mindkét oldalán ugyanegy alakuaknak látszanak. Majdnem azt lehetne mondani, hogy egészen a víz szélére, egymással szemben két óriási szék van helyezve, úgy néznek ki. Egy tömör négyszögű falazat egyik oldalából karsú, sokkal vékonyabb fal emelkedik föl, melynek tetejét az idő félig gömbölydeddette s ez képezi a székek támláját.

Traján ezen hidoszlopain, vagy a miknek ma látszanak: kőszékein az egyiptomi thébai koloszuszusok igen kényelmesen foglalhattak volna helyet.

Egy ember - szörny.

Az ember kétségkívül legnemesebb, de sokszor legkegyetlenebb teremtménye is az istennek, minek bizonyásgaul egy ember élettörténetét közöljük itt alább, ki a hétéves háborút követett első évtizedben szerepelt, borzadályt okozó módon.

Porosz Szilézia egyik városában egy jómódu polgár lakott, kit neje oly fiuval ajándékozott meg, ki szüleinek már gyermekkorában sok bűt bajt okozott. Midőn a fiu tizenhárom éves lett, anyjánál bepanaszolták, hogy játszótársába kést döfött, mire a fölháborodott apa gyermekét kezénél, lábánál fogva cölöphöz kötözte s addig verte, míg vér nem serkent ki az ütések helyéről; a fiu azonban e fenyíték alatt egyetlen panaszhangot sem hallott, s arcának egyetlen vonását sem változtatta meg.

Ezen vad büntetés után a gyermek tökéletesen átalakult; ezután csöndes és engedelmes lett, s csak arra látszott törekedni, hogy szülei szeretetét megnyerje, kik e fölött való örömeikben a plebárusnak száz forintot küldöttek a szegények részére. Örömeik azonban korai volt, mert a fiu néhány hét múlva feltörvén atyja pénzes szekrényét, abból háromszáz aranyat ellopott s ezzel eltűnt.

A kis Henrik — mert így hívták a később hírhedtté vált zsványt, — üldözői elől szerencsésen Boroszlóba menekült, hol egy külvárosi kocsmában valami kötél-táncos családdal ismerkedett meg, s e család fejének bevallotta tolvajlását s szökését.

A kötél-táncos ezen meggazdagodására szolgáló szép alkalmat nem szalasztotta el, sőt a fiut is kötél-táncossá tette, s ezt a jövőben aranyhegyekkel kecségtette. Henrik belémet a kelepcebe, pénzét

átadta s kötél-táncos tanonccá lett, s ezen minőségében igen jó bánásmódban részesült, a meddig az aranyokban tartott, de midőn ez elfogyott, gyakran olyankor is kikapott, midőn meg nem érdemelte.

Ezért a fiu keblében lassan, de annál biztosabban érlelődött a kegyetlen megboszulási vágy, s azért midőn mestere épen egy magasan kifeszített kötélen tartotta mutatványait s rákiáltott tanítványára, hogy huzza azt feszesebbre: Henrik feszesebbre is huzta a kötelet, azonban egyszerre csak eleresztette, úgy hogy a föl pattant kötélen messzire dobtá mesterét a kövezetre, ki ott azonnal szörnyet halt, a nélkül, hogy csak gyanította is volna valaki, hogy alattomos boszu áldozatává lett.

A kötél-táncos halála után néhány hét múlva az akkor már huszéves Henrik annak egyetlen leányát nőül vette, de csakhamar viszátkodás fejlődött ki közöttük, s ilyenkor a nő nem egyszer nevezte őt atyja gyilkosának. A sok civodás és verekedés után Henrik végre elhatározta, hogy feleségétől is meg fog szökni, s ezen elhatározása lön első lépése azon iszonyu pályán, melyen később a leghírhedtebb emberszörnyek elsejévé vált.

Oelstől mintegy két mértföldnyire — hol utószor tartott előadásokat, — egy sűrű erdőben négy csavargó támadta meg, kik pénzt s óráját követelték. A kötél-táncos fölka ragott.

— Bolondok vagytok, — mondá — hogy nálam kerestek valamit. — Ha azonban személyemmel meg vagytok elégedve, ezt mint cinkostársotok, szívesen rendelkezésetekre bocsátom. Ha van eszetek és nem utasítottok vissza, úgy még tán mutat-

hatnék nektek olyan helyet is, a hol lehetne valamit szerezni.

— De ki hihet neked? — jegyzé meg az útonállók egyike. — Ha egyébiránt van kedved próbánkat kiállani, akkor közibénk fogadunk.

— S miből áll ez a próba?

— Le kell gyilkolnod egy embert, annak szivét megeszed s egy pohár meleg vért iszol reá, — viszonzá az utonálló. — S most, miután ezt megvalóítottuk neked, csak két ut áll előtted nyitva: vagy te gyilkolsz le az első embert, a ki erre fog menni, vagy pedig mi gyilkolunk le téged!

— Ez utóbbi nem fog megtörténni, — viszonzá a kötél-táncos röhögve, s jót húzott a neki oda nyújtott pálinkás palackból. — A legelsőnek, a ki erre megy, meg kell halnia.

A szörnyetegek az országot mellett sűrű bokorban ütöttek tanyát, mely felé nemsokára egy ártatlan tizenkét éves leányka közeledett. Henrik megragadta a gyermeket, s magával vonszolta az erdő sűrűjébe, ott aztán átmetszette torkát s vérét üvegbe fogta fel; aztán fölhasította mellét, szivét kitepte s azt négy felé vágdalva, azon melegen fölfalta, minden darabhoz egyet húzva a vérrel telt palackból. Vérfagylaló dolgok ezek, de mi csak úgy adjuk a tényeket, a mint azokat a „Nah und Fern“ című folyóirat, a hivatalos írományokra hivatkozva közli.

Igy a kötél-táncos méltó cimborája lett a rablónak, kik most előállottak vele, hogy egy közel levő nemesi birtokba akarnak éjjel törni, s csak azt sajnálják, hogy nincs birtokukban egy ujszülött szive, mert szerintük ezen talizmán a rablót üldözői előtt láthatlanná teszi. Ekkor a kötél-táncos agyában azon ördögi eszme támadt, hogy jó reménységben levő nejét fogja föláldozni, s hogy a talizmánt saját gyermeke melléből fogja kitepni, mely tervét eladván, társaitól elbucszott s haza ment, hol segédkezet nyújtott azoknak, hogy felesége és anyósa minden holmiját ellophassák, s midőn az asszonyok a megtörtént rablás fölött jajveszkeltek, Henrik hideg vérral biztatta őket, hogy ő majd kézrekeríti a tolvajokat. E cél ürügye alatt ismét eltávozott hazulról, s csak három nap múlva tért vissza azon hitegetéssel, hogy a rablónak nyomára jött, de azt is megjegyzé, hogy nejének állapota dacára, néhány már kézrekerített tárgy megszemlélése végett mintegy két mérföldnyire eső helyre kell vele mennie.

Az embertelen férj az erdő mélyébe, gaz társai közé csalta nejét, s ezek már torka fölött tartották a gyilkos kést, midőn egyszerre lövés hallatszott s utána mindjárt egy második, melyek két rablót terítették le, s erre mindjárt ily kiáltást le-

hete't megértetni: „Rajta a zsványokra, mert kezeink közt vannak mindnyájan!“ mire a gyilkosok megfutamodtak.

A szerencsétlen nő megszabadítója az itt vadászatott Schaffgotsch porosz gróf volt. A kötél-táncos pedig nem tért többé vissza, s az emberek sokáig azt hívék, hogy a rablók keze alatt esett el, midőn egyszerre csak megint előtűnt egy olyan gyilkos csapat élén, mely az egész tartományt borzalommal töltötte el. Henrik Schafkopf nevet vett fel, s mint állítják azért, hogy Schaffgotsch gróft gúnyolja, a ki nemcsak két cinkostársát lőtte le, de ezenkívül vérszomja elől nejét és gyermekét megmentette.

Ezen időtájban történt egy oly esemény, mely a kötél-táncos vakmerőségét és vad boszuállását legjobban jellemzi. Henrik két rablótársa egy alkalommal elfogatván kivégeztetett, de ezek hóhérja is törvényes kereset alá került valami tolvajság miatt, s ezért akasztófára ítéltetett. Azonban régibb kollégáját egyetlen hóhér sem akarta kivégezni, a miért a törvényszék jutalmat volt kénytelen annak a számára kitűzni, a ki végrehajtani vállalkozik ezt a munkát. Megtudta ezt Schafkopf rablófőnök, s elég vakmerő volt a törvényszéknél hóhérral ajánlkozni, azt adván ürügyül, hogy ő csehországi vándorló mészároslegény. Az elítéltet kivették, s midőn Schafkopf nyakára tette a köteleket, így szólt hozzá:

— Tudod, ki teszi meg neked a végső szolgálatot? Én Schafkopf, a rabló vagyok, mig ez a minket bámuló számarcsoport vándorló legényt lát bennem. Ha elárulhatnál, nyakadat mentené meg vele.

A hóhér csakugyan akart is kiáltani, de a rabló e pillanatban kitaszította lábai alól a létrát, s nevetve jegyzé meg, hogy most nincs az ideje, hogy beszéljen.

De addig jár a korsó a vizre, mig el nem törik, mert midőn egy izben vértől s bortól ittasodottan egy kocsmában veszekedni kezdett s tört rántott elő, elfogták, s mert mindenféle tolvajszerszámot találtak zsebeiben, vizsgálat alá vették, azon időben pedig a vallatás kinpadra vonatásból állott.

Sokáig türe a legiszonyubb kínzásokat, mig végre a hóhér szabadságot kért rá, hogy a bűnöst tüzzel vallathassa. Az izzó vas vallyomásra birta, s még a hóhérok is borzadtak, midőn megtudták, hogy ki az, a ki előttük van, s midőn ajkairól értették meg hajmeresztő gonosztetteinek sorát. Schafkopf kilencvennyolc gyilkosságot s számnélküli gyujtogatást vitt végbe, nem is számítva a tömérdek, betöréssel párosult rablást, s ez okon

kegyetlen ítéletet várhatott, mert azon időben az igazságszolgáltatás nem annyira büntető, mint inkább boszuló hatalom volt. Börtönéből előhurcoltatván, végre tudára adták a gunyosan kacagó rablónak, hogy testét tüzes vassal fogják csipkedni, aztán karjait és lábait kerékbe törlik, s testét mindaddig a kerékre feszítik, míg véget nem vett a halál megérdemlett szenvedéseinek. Schafkopf ezen ítéletre istenkáromlással válaszolt.

Míg a kinzóvallatással párosult bíraskodás fönlótt — mit Poroszországban csak mintegy 30 év előtt szüntettek meg végképen, — addig a kivégzések nagyszerű szertartásokkal mentek végbe. — Míg a vesztőhelyre vezették, a bűnös bámulatos hidegvérűséggel viselte magát; a papokat kicsufolta, de annál élénkebben társalgott a hóhérokkal, a kik rendkívüli érdekeltséggel viseltettek ezen elhírhedt szörny iránt s azért némely kíváncsi kérdést is intéztek hozzája.

Igy egyikük többek közt nagyon részletesen tudakozódott arról: vajjon mily módon szokta áldozatait meggyilkolni s erre Schafkopf a legbarátságosabban azt viszonzá, hogy ő nagyon szívesen megfelel e kérdésre, ha elébb adnak neki egy italt. Erre az ilyen szertartásoknál jelenlenni szokott pohárnok kioldozván kezzeit, seres korsót nyújtott oda neki, s ő ennek felét fölhajtotta, a másik felét pedig oda adta a kíváncsi hóhérnak. Ez elfogadta az ajándékot s midőn az utolsó kortynál fejét egészen hátrahajtotta, Schafkopf összeszorított öklével oly hatalmasat csapott a szerencsétlennek ádámcsutkájára, hogy ez azonnal haldokolva rogyott össze.

— Igy szoktam tenni, — szólott a vérszopó környezőihez, a legnagyobb lelki nyugodalommal.

— Ha oly valakivel találkoztam, a kit erősebbnek hívék nálamnál, megkínáltam egy itallal s aztán beszakítottam öklömmel gégejét, mint itt ennek a tökfilkónak, a ki választ akart tőlem.

A menet megérkezett a vesztőhelyre, s a dühös hóhérok megkezdették iszonyu munkájukat. A bűnösnek csontjairól izzó csipővasakkal szedték le az eleven húst, aztán karjait s lábait a kerékeken annyira összetörték, hogy az okiratok szerint nem maradtak azokban egy hüvelynél nagyobb darabok. Erre testét erősen kifeszítették a kerékre s feszesen oda láncolták, mert tartottak tőle, hogy cinkostársai eljöhetnének érte; ez okból még tizenkét katonából álló őrséget is rendeltek melléje.

Irtózatossá, emberi fogalmat meghaladó kínjai dacára késő estig meg sem moccan a nyomorult, ekkor azonban egy ital vizet kért a hóhérinástól. Ez készséggel hozott a legközelebbi kutról egy bögre vizet, a magas karóra feltűzött kerékhez létrát támasztott s fölmászott, hogy az összezúzott szörnyet felüditse. Azon pillanatban azonban, midőn a hóhérinas ajkaihoz akarta értetni a vizes bögrét, az elítélt fölemelte fejét s iszonyúan kezdett ordítani. A mit a szörny óhajtott, megtörtént. A hóhérinas megborzadva e jeleneten, elveszté az egyensúlyt, lezuhant s egy óra múlva már halott volt.

-- Hála az ördögnek, most már betelt a század szám! — nyögé, midőn értésére esett a hóhér halála.

Ezután még nyakát is leláncolták, hogy fejét ne emelhesse többé fel, s minden panaszhang, minden nyögés nélkül így feküdt a keréken másnap estig, mikor egy iszonyu káromlás után fekete lelke az örök sötétségbe szállott.

Egy hét története.

(April 28.)

Schulz Ernő — már csak ritkaságánál fogva is megérdemli, hogy első helyen említsük a hét történetében. Ő nem valami hosszú sörényű zongorász, minő ezer van, sem „föülümulatlan“ oroszlánszedítő, minő kár, hogy csak egy is van, sem unalmas kamaravirtuóz vagy a páthosz kötelén táncoló szinpadi fakardos hős, hanem oly eredeti, sajátzerű képesség, kinek aligha van párja a föld kerékén. Ő eleven albuma az emberi arc sokféleségeinek, a legeredetibb arcidomító, ki mutatványaival mindenütt nevetést és bámulatot ébreszt.

A bécsi és berlini lapok már jó előre figyelmeztettek bennünket ez eredeti emberre, ki arcizmaival oly mesterileg tud játszani, mint Tausig a zongora

billentyükön, Joachim a hegedűhúrokon, s Couqui k. a saját „koszorus“ lábujjaival.

Mindenki ösmeri ama játékszerű szolgáló rugyantafejeket, melyek a kéz minden nyomására másféle vonásokat, kifejezéseket és torzidomokat nyernek. Schulz Ernő egy ily megelevenült rugyantafejjel bir. Csakhogy ennek gyorsan változó átalakulásaihoz nem szükséges a kéz erőszakos nyomása; ő egyet gondol, s azonnal a legkülönbébb arcjellegek tűnnek föl, élethű kifejezésekben, s a finom karrikaturai élek dacára bámulatos természetességben.

Két estélyén voltunk jelen a redout kisebbik termében, midőn e, maga nemében páratlan ember

vállain legalább is ötven-féle oly arcot láttunk, melyeknek egyetlenegy vonása vagy kifejezése sem hasonlított a másikéhoz. Lavater egész physiognomikája benn rejlik ez egy arcban, mint a nagy művészek hangszerében a világ zeneirodalma.

Schulz Ernő, hogy különös művészetének hatását fokozza, sorba szedi az arckifejezések legelősebb ellentéteit, s azokat egymás után mutatja be. Legelőször a négy különböző vérmérsékletet, aztán az egymás szélsőségeit képző szenvedélyeket, gyarlóságokat és különösségeket. Most egy égre néző, s szemeit buzgón meresztő pietista, majd egy vigyorgó satyrikus, most egy felfuvalkodott gögös kép, majd egy szerényen mosolygó alázatosság, most egy elhízott philister nyugalma, majd egy embergyülölő ridegsége, — mindezek a leggyorsabb egymásutániságban tükröződnek vissza arcán. — S e csudálatos ábrázolásokat minden színpadi segédeszköz nélkül hajtja végre. Jelmezekre, álhajra, tapasztokra és festékre semmi szüksége nincs; csak frakkját gombolja ki s be, s haját (pedig ez se sok) simítja félre vagy borzolja föl, s inggallérját hajtja rövidebbre vagy magasabbra. Ennyi minden, a mit tesz, — a többit arcizmainak hajlékonyságára bizza, s ezek valóban bámulatosan elvégeznek mindent, teljesen engedelmessé urok akarátának.

Mily bohó ember! — mondá egy nő, nevetve. Valóban ez jut eszünkbe, midőn komikai arctypusait nevetjük. De ha egy kissé mélyebben gondolkodunk, akkor elösmérséssel fogjuk megítélni, mint oly embert, ki évek hosszú során tanulmányozta az emberek arcát és lelkét; megfigyelt minden kis jellemző vonást, mely a mi szemeink előtt rendszeren észrevétlenül mosódik el; gondolkozott, kombinált, és roppant fáradsággal gyakorlá magát, hogy arcizmai fölött a legteljesebb uralmat megnyerhesse. Oly művész ő, ki arcán könnyű szerrel egy pár száz különféle arcképet tud kiállítani; oly tudós, ki Lavater száraz tudományát a legérdekesebben illusztrálja.

„A szakálak természetstóriájánál“ Schulz az *árnyjáték* segélyét veszi igénybe. A termet elsőtétítik, s csupán egy pár lámpa ég az előadó asztala mögött, hogy arcát, s azon a legkülönfélébb bajszok és szakálak keletkezését jól kivehessük. Itt sem folyamadik ő kézzel fogható álszakálakhoz, (ez nem lenne meglepő), hanem rejtett optikai készlettel oly árnyakat vet arcára, melyek — a különféle sötétebb és világosabb árnyak helyes kiszámításával — a bajusz és szakál plasztikai kidomborodását egész a csalódásig ábrázolják. Valóban, ha nem oly gyorsan villannának ez árnybajszok orra alá, és onnan el, azt hinnők, hogy a

stutzerkedő szabólegény kifent bajszát, az angolos pofaszakált, a reactionárius hegyes kis tüske orrbosszantóját, s a „democrata“ vagy is „1848-as“ sötét fekete vastag bajuszt és körszakált valamely kézzel fogható anyagból ábrázolva látjuk. E föl-tüntetési modor mindenesetre meglepő, valamint meglepő az is, hogy az arckifejezések e különböző bajszok és szakálak szerint ismét a legjellemzőben változnak át. A néző alig képes elhinni, hogy a reactionárius száraz, sivár és fondorkodó arca ugyanazon emberé, ki a democratát oly teljes, kerek, férfias képpel és dacoló merész szemekkel ábrázolja.

A faj- vagy is „élő képek albuma“ még változatosb. Itt az előadandó alakok egy-egy képre festvők, s csupán az arc helye van kivágva, hogy Schulz oda illeszthesse a magáét. Mikor oda illeszté: a néző azt hiszi, hogy a kép vagy egészen festett, vagy egészen eleven, mindig oly összhangzás uralkodik a festett jelmez, hajbodorzat, meg ez eleven arc között. A pedáns tanár, a falusi ostoba ember, az élvadász, dandy, a vén kacér asszony, a büszkeségtől fölfuvtott pénztözsér, a nélkülözés-öl megapadt szegény ördög, a duzzogó s forgó szemű mérges napamasszony, a mosolygó buta önelégült, és a fogfájástól elgyötrött savanyú ábrázat egymást váltják, s bennök semmi más hasonlóság nincs, mint az ábrázolás tőkélye.

Schulz a zongora mellett arcizmaival, szemöldökeivel és szájszögleteivel egy polkát is táncol. „Nagyobb okunk van a bámulatra itt — jegyzé meg egy tárcairó, — mint az egylábu Donato előadásainál, mert ez legalább egy lábon táncol, míg Schulz táncol a nélkül, hogy lábait igénybe venne.“ De — őszintén bevallva — ez „arcimelési karneval“ nem ér föl a többivel. Ez csak a mesterkétség mutogatása, melyben nincs lélek és kifejezés. Sokkal többet ér, midőn Schulz a Januszfejet mutatja, melynek egyik fele sír, haragszik ugyanakkor, midőn a másik fele mosolyg és enyeleg. Vagy midőn a tüzes táncos, szerelemföltő férj ostoba imádó sat. báli arképeit látjuk.

Végül három humorisztikus alakot is mutat, egy szenteskedő vén asszonyt fehér lepelben, imakönyvvel és burnótszelencével, egy esetlen morálpapolót és egy butaképü falusi suhancot, ki nagy érdekléssel les egy dongót, hogy elfoghassa, s örvend azon hitben, hogy elfogta, és szájtátva, savanyu képpel bámul el, midőn tenyerét kinyitva meggyőződik, hogy még sem fogta el. Kár, hogy nincs egy magyar Hogarthunk, ki ez eredeti képet legalább papíron megtarthatná közöttünk.

Schulz, midőn saját képében látjuk, egy sima-

képü, vékony termetü, korában meglehetősen előre haladt német, azt mondják — porosz. Van benne valami azon civilisatorok alakjából, kiket gúnyrajzolóink néhány év előtt oly örömet tortizgattak. Máskép igénytelen, szelid kifejezésü férfi, kinek arca sokat nyer, midön beszélni kezd. Előadása rövid, egyszerű és folyékony, néhol elmesés, a nélkül, hogy hajhászná az élceket vagy szó-játékokat. Ugy látszik, érzi, hogy arcán kívül nincs szüksége a hatás semmi más segédeszközére. Még neve előtt sem látjuk a doktor vagy professor német-szokásos címét, a mi pedig öt annnyival inkább megilletné, mert mindenütt, a hol csak megjelen, a mulatság és nevetés zaja mellett gyakorlati *leckéket ad az arcisméből*, melyeknek tanulságai elég hasznosak lehetnek a mai világban, hol annyi sok rossz játékhoz kell — akarjuk vagy nem — jó arcot vágni.

De nemcsak Schulz eleven arcképeiből áll a közelebbi hét története.

Meg kell említenünk — legalább röviden — azt is, hogy a színházban egy kitünő hárfajátszót ismertünk meg: *Zamarát-t*, ki oly ihlettséggel pengeti hangszerét, mint akár a zsoltárok költője valaha. De ez ó-bibliai hangszert ma már egészen

elnépszerűtlenték a kávéházak sovány arcu s hosszú sárga fürtü hárfás leányai, s talán ez az oka, hogy szegény Zamarát oly kevesen hallgatták, mintha tudományos felolvasást tartott volna.

Megtörtént az utolsó philharmoniai hangverseny is, a gyermekkórház javára, igen szép sikerrel, s nagy közönség előtt. *Wagner R. „Lohengrin“* előjátékát, *Volkmann „Sapho“*-ját és *Beethoven* nyolcadik symphoniáját hallottuk, három oly kitünő művet, melyek méltólag zárták be az ideai zeneidényt.

Mig a műveltebb világ a mult, jelen és „jövő“ zenéjének költőiben gyönyörködék, azalatt a tömeg künn az Orczy-kert portengerében fuladozott, hol Suhr tartá futtatásait, melyekben 15 eredeti csikós is részt vett. Mondják, hogy mindenféle verseny volt, egész a léghajók versenyéig, s tömredék népsokaság, mely mulatott, ujjongott — s nyilván örült annak, hogy él. De a cirkus szép napjainak immáron vége van; Hermann ugyan újra visszaérkezett, s oroszánai megint derekasan összevérrezték, de a való perc ütött, s a régi fűvészkert — lovak dobogása s oroszánok bögése helyett — megint csak a futkosó gyermekek kedves zsvajgásával lesz teli. **Vadnai Károly.**

Uj d o n s á g o k.

— (*Lincoln*,) uj-yorki távirat szerint, apr. 14-én éjjel orgyilkosok által meglövetvén, másnap meghalt. Lincolnnak a világtörténetben fényes betűikkel lesz neve följegyezve. Halála annál tragikusabb, mert mint egy ujjabbkori Mózes, azon pillanatban költözik el, midön népét bevezeti az emberi egyenlőség ígértföldre. *1862. jún. 30.*

* (*Az erdélyi szükölködök javára*) b. Vay Béláné, szül. gr. Teleki Zsófia a borsodmegyeiek részéről 1000 frtot küldött gr. Teleki Domonkosnéhoz, mint a kolozsvári nőegylet elnökéhez.

* (*Muzeumi igazgató.*) A „Föv. L.“ mint felette örvendetes hirt hallja, hogy a helytartóság a nemzeti muzeum igazgatójául felsőbb helyre, kinevezés végett Xánthus János jeles tudósunkat s lapunk tisztelt munkatársát ajánlotta.

* (*Az akadémia gyűlése az új palotában.*) A magyar tud. akadémia palotája kisebb termében e hó 24-én tartotta első gyűlését, melyet az elnök, gr. Dessewffy Emil lelkesítő beszéddel nyitott meg. Ezután megkezdődött a rendes szakülés, melyben Szilágyi Ferenc Tunyogi J. levelező tag és kolozsvári ref. jogtanár fölött tartott emlékbeszédet, és az erdélyi jogakadémiák történetét is ismertette,

továbbá Henszelman értekezett a kereszt használatáról a keresztény építészetben. — Az új gyülesterem elég csinos; a tagok helyei négy fűcsopontra vannak elosztva a különböző tudományos osztályok számára. A hallgatóság részére a teremnek oszlopok által elválasztott részében vannak padok, hol nem sokat hallhatni. A hirlaptudósító írókról épen semmi gondoskodás sem történt, mi az illető rendezők részéről a közönség irányában elkövetett hanyagság. Másik hiba meg az, hogy a mostani beosztás mellett az érkező urakat nem hallhatni.

— (*A bukaresti magyar iparos ifjak*) könyvtárát pesti kiadóink mintegy kétszáz kötettel szaporították, a mivel a nemzetiség föntartásának szolgálatot tettek.

* (*Szemeréné hagyatékát*) a napokban árvereztek Párisban. Szemere két gyermeke egy időre, mig hazájába visszatér, a Notre-Dame növeldeben marad.

* (*Florenben sok magyar*) jött össze a napokban, mint egy Italia új fővárosában tartózkodó hazánkfia írja. Ott van gr. Betlen Gáborné, s Gosztonyi Lajosné hét leányával; gr. Andrassy Györgyné is ott volt, de elment Rómába.

* (*A tiltott könyvek*) közé van sorozva Ausztriában Türr tábornok „Az ausztriai ház és Magyarország” című, Párisban megjelent műve.

* (*Egyiptomi mumiát*) ajándékozott a nemzeti muzeum régiség-tárának Czuzy Gizella k. a. Ez egy négy éves gyermek mumiája, melyet Egyiptomban Thébében ástak ki, s a tudós vizsgálók ötezer évesnek állítanak.

* (*A pesti regattában*) az idén a dunagőzhajózási társulat is részt vesz, s e célra már idomítja is embereit. Továbbá a paksi és pozsonyi egyletek szintén készülnek, melyek már tavaly is élénk részt vettek a versenyben. Hír szerint Hamburgból is jönnek le ifjak, kik versenycsónakukat vaspályán szállítják Pestig.

* (*A tavalyi gázföllobbanás*) miatt a légszuszvilitó-társulat ellen folytatott pör most került vég tárgyalásra a pestvárosi törvényszéknél. Részt mint károsultak, részint mint tanúk közel százan voltak megidézve, s a kihallgatás négy napot vesz igénybe.

* (*Gr. Wenckheim Krisztina*) a lipótvárosi templom kölcsönére ezer ftot irt alá, sőt mindjárt ki is fizette.

* (*Megrázó eset.*) Pesten a váci ut 21-ik számú házában többi közt egy szegény családapa (Fülöp Hermann alkusz) lakott, öt gyermek atyja, ki a közelebbi pangó időkben abba a rossz helyzetbe jutott, hogy 140 ftnyi házbérét nem tudta a kellő időben összeteremteni. A háziur ennél fogva ingóságait árverezteté el; a lesújtott családapa ezalatt az előszobában pisztolylövéssel véget vetett életének.

* (*Wertheim-pénzszekrény a Tiszában.*) A napokban a halászkok a Vedres erdő közelében a Tiszában egy Wertheim-féle pénzszekrényre bukkantak, mely alól-felől be volt törve. A szegedi kapitányi hivatalhoz szállítván, küldt, hogy ez azon pénzszekrény, melyet nem régiben az ó-becsei sópénztárból raboltak el.

* (*„Lelenc.”*) A kolozsvári 50 aranyos dráma-jutalmat Szász Károly nyerte et „Lelenc” című színművével.

* (*Meyerbeer „Afrikai nő”-jének*) első előadása Párisban apr. 27-ére volt kitűzve. E nagyszerű opera előadásán Napoleon is jelen akart lenni, sőt ezért is halasztotta tovább algiri útját. A főpróbán 2500 néző jelent meg. Meyerbeer özvegyét annyira rábirták, hogy a ballet kihagyásába beleegyezzen; az opera előadása így is majdnem éjfél után 2 óráig tart.

* (*Napoleon algiri útja*) apr. 29-ére van kitűzve, s egy vagy két hónapot vesz igénybe. Toulonból

a vértes hajóraj kísérni fogja a császárt tengeri útján. Az utazás némelyek szerint egészségi szempontból történik, s a császár az algiri fürdőket használná; mások azt tartják, hogy az afrikai birtok végleges rendezése a tulajdonképi cél. Tervben lenne a francia birtoklást csak Kabylíára s a parti vidékre szorítani, a többi független állammá alakíttatnék Abdelkader kormánya alatt. Párisban a császár távolléte alatt a kormányzatot a császárné vezeti.

* (*A párisi orosz követtség*) titkáranál apr. 24-én egy idegen nemzetiségű egyéniség jelent meg, s alighogy ez kiment, nagy láрма támadt s a követsegi titkárt öt törszurással megsebesítve vérében heverve találták. A tettes, miután még két egyént megsebesített, a támadt zajra összezsúrdultek által feltartóztatott. A gyilkos egy volt orosz hadnagy, ki a követsegtől kért utiköltséget, hogy Nizzába mehessen a császárral szólni, s elutasított.

* (*A svéd király egyetlen leánya*) súlyos betegségben fekszik. Ezt a skandinávok annál nagyobb csapásnak veszik, mivel arra számítottak, hogy a király testvére Károly, le fog mondani jogairól a hgnő javára, s ez Frigyes dán trónörökösrel egybekelvén, végrehajtható lesz Dánia, Svéd- és Norvégország egyesítése.

Képtalányok.

Minek	A,
annak	A.

(Megfejtésük a 20-dik számban lesz.)

— A mult számunkban közlött első képtalány értelme ez :
„Ó áldott Kanaán, Hortobágy melléke!”
A másodikiké : „Egyik olyan, mint a másik.”

képű, vékony termetű, korában meglehetősen előre haladt német, azt mondják — porosz. Van benne valami azon civilisatorok alakjából, kiket gúnyrajzolóink néhány év előtt oly örömet torzítottak. Máskép igénytelen, szelid kifejezésű férfi, kinek arca sokat nyer, midőn beszélni kezd. Előadása rövid, egyszerű és folyékony, néhol elémés, a nélkül, hogy hajhászná az élceket vagy szó-játékokat. Ugy látszik, érzi, hogy arcán kívül nincs szüksége a hatás semmi más segédeszközére. Még neve előtt sem látjuk a doktor vagy professor német-szokásos címét, a mi pedig őt annyival inkább megilletné, mert mindenütt, a hol csak megjelen, a mulatság és nevetés zaja mellett gyakorlati *leckéket* ad az *arcisméből*, melyeknek tanulságai elég hasznosak lehetnek a mai világban, hol annyi sok rossz játékhoz kell — akarjuk vagy nem — jó arcot vágni.

De nemcsak Schulz eleven arcképeiből áll a közelebbi hét története.

Meg kell említenünk — legalább röviden — azt is, hogy a színházban egy kitűnő hárfa-játszót ismertünk meg: *Zamarát*-t, ki oly ihlettséggel pengeti hangszerét, mint akár a zsolttárok költője valaha. De ez ó-bibliai hangszert ma már egészen

elnépszerűtlenték a kávéházak sovány arcu s hosszú sárga fürtű hárfás leányai, s talán ez az oka, hogy szegény Zamarát oly kevesen hallgatták, mintha tudományos felolvasást tartott volna.

Megtörtént az utolsó philharmoniai hangverseny is, a gyermekkórház javára, igen szép sikerrel, s nagy közönség előtt. *Wagner R.* „Lohengrin“ előjátékát, *Volkmann* „Sapho“-ját és *Beethoven* nyolcadik symphoniáját hallottuk, három oly kitűnő művet, melyek méltólag zárták be az ideai zenéidényt.

Mig a műveltebb világ a mult, jelen és „jövő“ zenéjének költőiben gyönyörködék, azalatt a tömeg künn az Orezy-kert portengerében fuladozott, hol Suhr tartá futtatásait, melyekben 15 eredeti csikós is részt vett. Mondják, hogy mindenféle verseny volt, egész a léghajók versenyéig, s tömredék népsokaság, mely mulatott, ujjongott — s nyilván örült annak, hogy él. De a cirkus szép napjainak immáron vége van; Hermann ugyan újra visszaérkezett, s oroszlanai megint derekasan összevették, de a váló pere ütött, s a régi fűvészkert — lovak dobogása s oroszlanok bőgése helyett — megint csak a futkosó gyermekek kedves zsvajgásával lesz teli. **Vadnai Károly.**

Ujdon s á g o k.

— (*Lincoln*,) uj-yorki távirat szerint, apr. 14-én éjjel orgyilkosok által meglövetvén, másnap meghalt. Lincolnnak a világtörténetben fényes betűkkel lesz neve följegyezve. Halála annál tragikusabb, mert mint egy újabbkori Mózes, azon pillanatban költözik el, midőn népét bevezeti az emberi egyenlőség ígértföldre. *Ujdon s á g o k.*

* (*Az erdélyi szűkölködők javára*) b. Vay Béláné, szül. gr. Teleki Zsófia a borsodmegyeiek részéről 1000 frtot küldött gr. Teleki Domonkosnéhoz, mint a kolozsvári nőegylet elnökéhez.

* (*Muzeumi igazgató.*) A „Föv. L.“ mint felette örvendetes hirt hallja, hogy a helytartóság a nemzeti muzeum igazgatójául felsőbb helyre, kinevezés végett Xánthus János jeles tudósunkat s lapunk tisztelt munkatársát ajánlotta.

* (*Az akadémia gyűlése az új palotában.*) A magyar tud. akadémia palotája kisebb termében e hó 24-én tartotta első gyűlését, melyet az elnök, gr. Dessewffy Emil lelkesítő beszéddel nyitott meg. Ezután megkezdődött a rendes szakülés, melyben Szilágyi Ferenc Tunyogi J. levelező tag és kolozsvári ref. jogtanár fölött tartott emlékbeszédet, és az erdélyi jogakadémiák történetét is ismertette,

továbbá Henszelman értekezett a kereszt használatáról a keresztény építészetben. — Az új gyülesterem elég esinos; a tagok helyei négy főcsoportra vannak elosztva a különböző tudományos osztályok számára. A hallgatóság részére a teremnek oszlopok által elválasztott részében vannak padok, hol nem sokat hallhatni. A hirlaptudósító írokról épen semmi gondoskodás sem történt, mi az illető rendezők részéről a közönség irányában elkövetett hanyagság. Másik hiba meg az, hogy a mostani beosztás mellett az érkező urakat nem hallhatni.

— (*A bukaresti magyar iparos ifjak*) könyvtárát pesti kiadóink mintegy kétszáz kötettel szaporították, a mivel a nemzetiség föntartásának szolgálatot tettek.

* (*Szemeréné hagyatékát*) a napokban árvereztek Párisban. Szemere két gyermeke egy időre, mig hazájába visszatér, a Notre-Dame növeldeben marad.

* (*Florenben sok magyar*) jött össze a napokban, mint egy Italia új fővárosában tartózkodó hazánkfia írja. Ott van gr. Betlen Gáborné, s Gosztonyi Lajosné hét leányával; gr. Andrassy Györgyné is ott volt, de elment Rómába.

* (*A tiltott könyvek*) közé van sorozva Ausztriában Türr tábornok „Az ausztriai ház és Magyarország” című, Párisban megjelent műve.

* (*Egyiptomi mumiát*) ajándékozott a nemzeti muzeum régiségtárának Czuzy Gizella k. a. Ez egy négy éves gyermek mumiája, melyet Egyiptomban Thébében ástak ki, s a tudós vizsgálók ötezer évesnek állítanak.

* (*A pesti regattában*) az idén a dunagőzhajózási társulat is részt vesz, s e célra már idomítja is embereit. Továbbá a paksi és pozsonyi egyletek szintén készülnek, melyek már tavaly is élénk részt vettek a versenyben. Hir szerint Hamburgból is jönnek le ifjak, kik versenycsónakukat vaspályán szállítják Pestig.

* (*A tavalyi gázföllobbanás*) miatt a légszeszivélítő-társulat ellen folytatott pör most került vég tárgyalásra a pestvárosi törvényszéknél. Résztint mint károsultak, résztint mint tanuk közel százan voltak megidézve, s a kihallgatás négy napot vesz igénybe.

* (*Gr. Wenckheim Krisztina*) a lipótvárosi templom kölcsönére ezer ftot irt alá, sőt mindjárt ki is fizette.

* (*Megrázó eset.*) Pesten a váci ut 21-ik számú házában többi közt egy szegény családapa (Fülöp Hermann alkusz) lakott, öt gyermek atyja, ki a közelebbi pangó időkben abba a rossz helyzetbe jutott, hogy 140 ftnyi házbérét nem tudta a kellő időben összetereíteni. A háziur ennél fogva ingóságait árverezteté el; a lesujtott családapa ezalatt az előszobában pisztolylövéssel véget vetett életének.

* (*Wertheim-pénzszekrény a Tiszában.*) A napokban a halászkok a Vedres-erdő közelében a Tiszában egy Wertheim-féle pénzszekrényre bukkantak, mely alól-felől be volt törve. A szegedi kapitányi hivatalhoz szállítván, küldt, hogy ez azon pénzszekrény, melyet nem régiben az ó-becsei sópénztárból raboltak el.

* (*„Lelenc.”*) A kolozsvári 50 aranyos dráma-jutalmat Szász Károly nyerte et „Lelenc” című színművével.

* (*Meyerbeer „Afrikai nő”-jének*) első előadása Párisban apr. 27-ére volt kitűzve. E nagyszerű opera előadásán Napoleon is jelen akart lenni, sőt ezért is halasztotta tovább algiri útját. A főpróbán 2500 néző jelent meg. Meyerbeer özvegyét annyira rábirták, hogy a ballet kihagyásába beleegyezék; az opera előadása így is majdnem éjfél után 2 óráig tart.

* (*Napoleon algiri útja*) apr. 29-ére van kitűzve, s egy vagy két hónapot vesz igénybe. Toulonból

a vértés hajóraj kísérni fogja a császárt tengeri útján. Az utazás némelyek szerint egészségi szempontból történik, s a császár az algiri fürdőket használná; mások azt tartják, hogy az afrikai birtok végleges rendezése a tulajdonképi cél. Tervben lenne a francia birtoklást csak Kabylíára s a parti vidékre szorítani, a többi független államát alakíttatnék Abdelkader kormánya alatt. Párisban a császár távolléte alatt a kormányzatot a császárné vezeti.

* (*A párisi orosz követség*) titkáránál apr. 24-én egy idegen nemzetiségű egyéniség jelent meg, s alighogy ez kiment, nagy láрма támadt s a követségi titkárt öt törszurással megsebesítve vérében heverve találták. A tettes, miután még két egyént megsebesített, a támadt zajra összecsdültek által feltartóztatott. A gyilkos egy volt orosz hadnagy, ki a követségtől kért utiköltséget, hogy Nizzába mehessen a császárral szólni, s elutasított.

* (*A svéd király egyetlen leánya*) súlyos betegségben fekszik. Ezt a skandinávok annál nagyobb csapásnak veszik, mivel arra számítottak, hogy a király testvére Károly, le fog mondani jogairól a hgnő javára, s ez Frigyes dán trónörökösrel egybekelvén, végrehajtható lesz Dánia, Svéd- és Norvégország egyesítése.

Képtalányok.

Minek	A,
annak	A.

(Megfejtésük a 20-dik számban lesz.)

— A mult számunkban közölt első képtalány értelme ez : „Ó áldott Kanada, Hortobágy melléke!”
A másodiké : „Egyik olyan, mint a másik.”

Nevezetes névalíráások másolatai.

I.

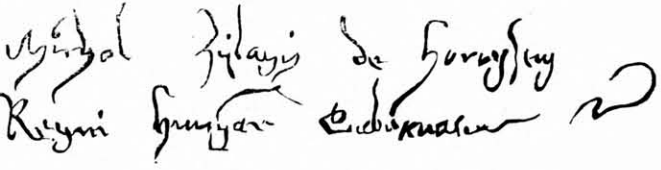
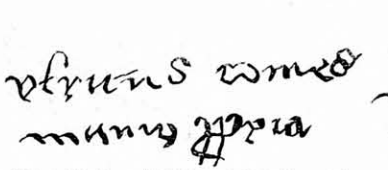
Közli : *Lehoczky Tivadar.*

Hunyadi János, Magyarország kormányzója, Temesvárott 1451. jan. 19-dikén kelt aláírása.

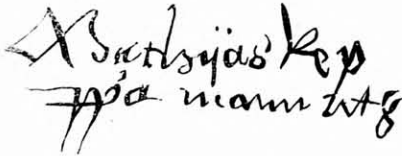

V. László király, Budán, 1456. máj. 14.

Cillei Ulrik gróf, Bécs, 1455. jun. 24.

Horogszegi Szilágyi Mihály, Lippa 1458, márc. 20.

Mátyás király, Futak, 1463. jun. 23.

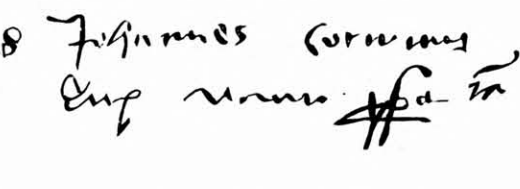
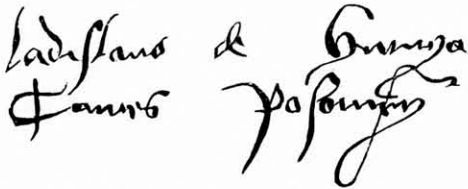

Podiebrad György, Csehország kormányzója, Podiebrádon, 1452, jun. 14.

Mátyás király, Buda, 1470. máj. 3.

Mátyás király, Buda, 1475. sept. 17.

Hunyady László, pozsonyi gróf, Nagy-Szombat, 1452. sept. 24.

Corvin János, Mátyás fia, 1504.

Beatrix királyné, Mátyás özvegye, 1490.